

وروده های محرک یا مخرب

داستان ورود یک تولیدکننده لوازم خانگی به صنعت پتروشیمی &F۷؛ تکمیل زنجیره تأمین یا چشمداشت به منافع پتروشیمی؟

ورود گروه صنعتی انتخاب از سال ۹۳ به صنعت پتروشیمی کشور. گروهی که کار تخصصی صنعت لوازم خانگی را بر عهده دارد، چرا وارد حوزه پتروشیمی شده است؟

به گزارش گروه صنعت و تجارت گزارش خبر-انرژی، ورود شرکت مختلف به امور غیرتخصصی دیگر به جز جدایی ناپذیر اقتصاد ایران تبدیل شده است. با توجه به سودی که در صنایع پتروشیمی ایران نهفته شده، بسیاری از شرکت های سایر حوزه ها علاقه ویژه ای به حضور در این بخش دارند.

گروه توسعه سرمایه گذاری انتخاب که دیگر خود را به عنوان یک هایپر هلدینگ بین المللی معرفی می کند، در واقع یک تولیدکننده لوازم خانگی است که در طول سال های اخیر فعالیت خود را در حوزه پتروشیمی هم گسترش داده است. البته گسترش فعالیت این تولیدکننده لوازم خانگی محدود به صنعت پتروشیمی نیست و این گروه در دیگر زمینه های اقتصادی نیز سرمایه گذاری کرده است. اما از مهم ترین و عیب ترین سرمایه گذاری های این گروه می توان به سرمایه گذاری در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی اشاره کرد.

در این زمینه پرسش اساسی این است که چطور هلدینگ که کار تخصصی لوازم خانگی را تا کنون انجام داده، به صنعت پتروشیمی ورود کرده است؟

بر هیچ کس پوشیده نیست که صنعت پتروشیمی یکی از سخت ترین و حساس ترین صنایع موجود در کشور است و به تخصص، دانش و فناوری های مهم و به روز احتیاج دارد. موضوعی که تاکنون به دلیل نبود تخصص گرایی در کشور، ضربه بزرگی به اقتصاد و صنعت پتروشیمی زده است.

البته گسترش فعالیت این تولیدکننده لوازم خانگی محدود به صنعت پتروشیمی نیست و این گروه در دیگر زمینه های اقتصادی نیز سرمایه گذاری کرده است. اما از مهم ترین و عیب ترین سرمایه گذاری های این گروه می توان به سرمایه گذاری در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی اشاره کرد.

در این زمینه پرسش اساسی این است که چطور هلدینگ که کار تخصصی لوازم خانگی را تا کنون انجام داده، به صنعت پتروشیمی ورود کرده است؟

بر هیچ کس پوشیده نیست که صنعت پتروشیمی یکی از سخت ترین و حساس ترین صنایع موجود در کشور است و به تخصص، دانش و فناوری های مهم و به روز احتیاج دارد. موضوعی که تاکنون به دلیل نبود تخصص گرایی در کشور، ضربه بزرگی به اقتصاد و صنعت پتروشیمی زده است.

حال گروه صنعتی که نقدهای فراوانی به تولیدات تخصصی آن، یعنی لوازم خانگی هم وجود دارد در صنعت پتروشیمی چه هدفی را دنبال می کند؟ آیا این شرکت واقعاً به دنبال تکمیل زنجیره تولید خود است یا ممکن است پیگیر منافع دیگری باشد؟

چرایی حضور گروه انتخاب در صنعت پتروشیمی

بنا بر اطلاعاتی که در وبسایت این گروه موجود است، گروه توسعه سرمایه گذاری انتخاب، علاوه بر مشاوره، ساخت و تجهیز صنایع فعال در حوزه پتروشیمی، مواد اولیه مورد نیاز فعالیت های خود را هم از این طریق تأمین می کند. آن ها همچنین قصد تولید مواد اولیه سایر صنایع مانند خودرو سازی، نساجی، کاغذ سازی و چرم سازی را با رویکرد صادرات دارند.

از سال ۱۳۹۲، گروه سرمایه گذاری انتخاب تصمیم به تأمین زنجیره داخلی خود کرد. با توجه به آن که تمامی هلدینگ های تابعه این شرکت نیازمند استفاده مداوم از محصول EPS یا همان پلی استایرن انبساطی هستند، آن ها سرمایه گذاری عظیمی را در این بخش متمرکز کردند.

این محصول به علت استحکام بالا، در سایت های تولیدی لوازم خانگی، بسته بندی و عایق های متفاوت از جمله الکتریسیته استفاده می شود. اما حفظ زنجیره تأمین مواد مورد نیاز این گروه، تنها مربوط به EPS نیست.

از سال ۱۳۹۴، تولید پنتان هگزان نیز در اولویت سرمایه گذاری این گروه قرار گرفته است. در واقع این شرکت مسئولیت تولید و جداسازی پنتان و همچنین فرمال هگزان مصرفی در صنعت برای تکمیل زنجیره تولید را بر عهده گرفت. تمامی این موضوعات، به فناوری های پیشرفته جداسازی احتیاج دارند. همچنین این محصول به جهت استفاده در سایت های تولیدی پلی استایرن انبساطی (EPS)، مصارف دیگر صنایع ایران و صادرات کاربرد دارد.

دیگر سرمایه گذاری این گروه را می توان در سایت تولید پروپیلن مشاهده کرد. سرمایه گذاری ۹۰۰ میلیون یوروی در این پروژه بسیار عجیب است. علناً با این سرمایه گذاری، مالکیت کامل این مجموعه بر عهده این گروه قرار گرفته است. لازم به ذکر است که گروه انتخاب تنها سرمایه گذاری در این حوزه ها را پوشش نمی دهد. بلکه مدیریت این واحدها نیز بر عهده گروه انتخاب است. آیا یک شرکت تخصصی لوازم خانگی، توانایی مدیریت واحدهای پتروپالایشی را دارد؟

تکمیل زنجیره ارزش یا وابستگی به واردات؟

لازم به ذکر است که درصد تحقق امور مذکور همچنان مشخص نیست و تنها هدف این گروه از سرمایه‌گذاری در حوزه پتروشیمی را نمایان می‌کند. آن طور که به نظر می‌رسد یکی از دلایل مهمی که منجر به ورود این شرکت به حوزه پتروشیمی شده است، تکمیل زنجیره تامین است.

در واقع شرکت توسعه صنایع پتروشیمی پلی استابرن انتخاب در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی افتتاح شد.

تکمیل زنجیره تامین سیاست درستی است؟

نکته‌ای که در این زمینه وجود دارد، خود موضوع زنجیره تامین است. مدیریت زنجیره تامین به معنی هماهنگی جریان‌های بین شرکت‌ها در زنجیره تامین به منظور حداکثرسازی سودآوری کل است. این موضوع بدان معنا نیست که تمامی زنجیره تامین توسط یک شرکت انجام شود.

برای مثال، هر شرکت لوازم خانگی اگر قرار بود تمامی مواد اولیه مورد نیاز خود را تامین کند، ناچاراً سرمایه بزرگی را به باد می‌داد. هنر یک شرکت، ارتباط درست بین شرکت‌های حاضر در زنجیره تامین و تعامل است. این موضوع به معنی تولید صفر تا صد یک محصول نیست. اساساً چنین امری، مقابل همکاری، پیشرفت و تقسیم کار را می‌گیرد.

نکته‌ای که در این زمینه عجیب به نظر می‌رسد، ورود یک شرکت سرمایه‌گذاری لوازم خانگی به صنعت پتروشیمی است. آیا هر نوع سرمایه‌گذاری در زنجیره تامین، به نفع اقتصاد کشور است؟

شرکت‌ها با تقسیم کار و تخصص‌گرایی متوجه شدند که می‌توانند با هزینه کمتر و به جای تولید تمامی مواد اولیه مورد نیاز به جهت تولید، آن را با قیمت پایین‌تر و از شرکت دیگری خریداری کنند. در واقع با یک هزینه‌فایده ساده می‌توان دریافت که این تقسیم کار علناً به کاهش هزینه و افزایش سود منجر می‌شود.

اما به نظر می‌رسد نکته مغفول در این زمینه، شرایط تحریمی ایران است. از ورود شرکت‌ها به دیگر حوزه‌های تولیدی می‌توان دریافت که مشکلی در زمینه زنجیره تامین وجود دارد. ممکن است در شرایط تحریمی، خرید مواد اولیه گران‌تر از تولید آن تمام شود. اما این تمام ماجرا نیست.

در یک اقتصاد تحریمی و رانتی، تقسیم کار جابه‌جا می‌شود. در بسیاری از اوقات، به دلیل دست‌یابی به سود بیشتر، بسیاری از شرکت‌ها به حوزه‌هایی که به تخصص آن‌ها مربوط نیست ورود می‌کنند. عمدتاً این موضوع می‌تواند به دلیل وجود افراد ذی‌نفع نیز باشد. موضوعی که هیچ‌گاه مشخص نخواهد شد.

پتروپالایش کنگان و پروژه‌های نیمه‌تمام

نکته جالب توجه در این زمینه، پتروپالایش کنگان است. هدف گروه انتخاب ایجاد سایت تولید پلی‌پروپیلن و تولید انواع کامپاندهای پلیمری بر پایه پلی‌پروپیلن، به‌منزله خوراک واحدهای پایین‌دست بود. در این زمینه باید گفت گروه انتخاب در فاز دوم طرح شرکت پتروپالایش کنگان به منظور تکمیل زنجیره ارزش محصولات تولیدی خود سرمایه‌گذاری کرده است.

سرمایه‌گذاری دیگر این شرکت در سایت تولید متانول و زنجیره ارزش افزوده است. سایت این طرح در مساحت ۷۰۰ هزار مترمربع در منطقه صنعتی جزیره قشم در ایران است.

این شرکت هدف خود از ورود به این طرح را تولید سالانه ۷۶۰ هزار تن محصولات مورد نیاز صنایع داخلی و تأمین بازارهای صادراتی به مدار تولید عنوان کرده است. تولیداتی که این شرکت در نظر دارد، بیش از پنج میلیون مترمکعب گاز طبیعی در روز نیاز دارد.

در نهایت سرمایه‌گذاری این شرکت در محصولاتی است که در حوزه‌های صنعتی از جمله خودروسازی، لوازم خانگی و الکترونیک به کار می‌رود. بسیاری از این طرح‌ها به بهره‌داری نرسیده است. پروژه متانول جزیره قشم و پتروگلایش کنگان، از جمله طرح‌های این گروه بوده که همچنان در دست کار است.

مزیت صادرات محولات پتروشیمی

آن طور که به نظر می‌رسد، هدف این گروه صرفاً تامین مواد اولیه مورد نیاز نیست. چراکه قسمت بیشتر این تولیدات، در راستای صادرات در منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی و عسلویه برنامه‌ریزی شده است.

در واقع می‌توان گفت ورود شرکت انتخاب به حوزه پتروشیمی به هدف تکمیل زنجیره تامین، عرضه محصولات به بازار داخلی و همچنین صادرات رقم خورده است. اما میزان تحقق این اهداف همچنان مشخص نیست.

سوالی که می‌توان مطرح کرد آن است که چرا با وجود مشکلات کلان در صنعت پتروشیمی، همچنان سود کلانی برای ورود به صنعت پتروشیمی وجود دارد؟/تجارت نیوز